

ŠTRAMBERK

1/2012

ZPRAVODAJ MĚSTA

Vojtěch Petráš
Štramberk, 1954, kolorovaná kresba, Kronika města

K článku uvnitř čísla k 100. výročí umělcova narození
(viz rovněž kresba na protější straně)

OBSAH

Jaroslav Michna
Štramberský motiv ..... titulní strana obálky

Vojtěch Petráš
Štramberk, 1954, kolorovaná kresba, Kronika města ..... 2. strana obálky

Anna Rašková
Společenské a kulturní akce leden — duben 2012 4

PaeDr. Karel Sýkora
Stalo se ve Štramberku 8. června roku 1862 8

Vojtěch Petráš 1912—2012
Ohlédnutí za výstavou k 100. výročí narození 10

Vojtěch Petráš
Veža z Horní Bašty, 1970, kolorovaná kresba ..... 3. strana obálky

Jaroslav Michna
Štramberský motiv ..... 4. strana obálky

ZPRAVODAJ MĚSTA ŠTRAMBERKA č. 1/2012

Zodpovědný redaktor: Aleš Durčák (od r. 2001). **Redakční rada:** Jaroslav Hanzelka, Stanislav Hejtmančík, PhDr. Anna Hrčková, Bohumil Kresta, Josef Marek a Věra Michnová. **Přepis a jazyková korektura textů, návrh grafické podoby a výběr reprodukcí:** Aleš Durčák. Copyright si podržují autoři, kteří rovněž ručí za věcnou správnost jednotlivých příspěvků. Redakce si vymezuje právo stylistických úprav a krácení textu. Nevyžádané materiály zůstávají součástí archivu ZMŠ. Adresa redakce: Muzeum Zdeňka Buriana, Náměstí 456, 742 66 Štramberk, tel.: 556 852 240, e-mail: mzb@stramberk.cz, www.zdenekburian.cz. **Vydává:** Městský úřad Štramberk (tisk povolen rozhodnutím č.j. 1217/94–RR–408 referátu regionálního rozvoje Okresního úřadu v Novém Jičíně dne 3. 11. 1994). Vychází: 4× ročně (od r. 1987). **Příloha (samostatně neprodejná):** Štramberk — Sběratelská série pohlednic (od r. 2004). **Výroba:** Tiskárna Beatris, Dobrá. Květen 2012.

SPOLEČENSKÉ A KULTURNÍ AKCE LEDEN — DUBEN 2012

Anna Rašková

„Lidské štěstí, to je taková šňůrka, na kterou navlékáme malé korálky, taková malá štěstí — čím jsou drobnější a čím je jich víc, tím je to štěstí větší."

Jan Werich

Jaro je už v plném proudu. Místy počasí připomíná léto, místy zimu, prostě něco takového aprílového. Také se vám zdá, že někdy příroda jaro úplně vynechává? Sluníčko nás tahá ven, zima nás pak zase tlačí do chalup, a tak si někdy můžeme připadat jako ten pejsek s kočičkou, jak sušili prádlo. Ale dosti již meteorologie. Vrátíme se ještě do úplné zimy, na začátek roku, na výstavy a na plesy.

Nový rok jsme zahájili Unikátní silvestrovskou párty, která se konala v kulturním domě. V letošním roce oslavuje naše dechovka (Sdružení hudebníků dechového orchestru města Štramberka) 100 let od svého vzniku. Proto jsme společně zahájili rok, a to 8. ledna Novoročním koncertem. Krásný koncert s velkým úspěchem. Plesovou sezónu zahájili hasiči, a to 14. ledna, pokračovali holubáři plesem, který se konal 28. ledna. V lednu také probíhala v Městské galerii výstava fotografií „Po Madridu" z Celosvětového setkání mládeže v Madridu. Relax v podhůří Beskyd připravil 26. ledna v rámci cyklu Hvězdy nad Moravským Betlémem odložený koncert Michala Pavlíčka.

V únoru 4. pořádali v kulturním domě ples skauti. Hned 5. února proběhla v Městské galerii beseda k výstavě „Po Madridu". Děti měly svůj maškarní bál 10. února a určitě se pěkně vyřádily. Relax v podhůří Beskyd připravil na 12. února tradiční jazz U písařů, vystoupila Gabriela Vermelho, a na 16. února koncert Radima Hladíka se svým Blue Effectem v rámci cyklu Hvězdy nad Moravským Betlémem. Hned den poté jsme měli náš obecní ples s bohatým programem i tombolou. Hrála skupina TNT z Kopřivnice. Kdo přišel, nelitoval a určitě se všichni výborně bavili. V sobotu 18. února se na náměstí konal 8. ročník štramberského masopustu s průvodem a zabijačkou.

Letos proběhla již patnáctá přehlídka amatérských divadelních souborů. Představení probíhala v kulturním domě a bylo těžké vybrat vítěze. Hrály se následující kusy: V pátek 2. března Mátový nebo citrón? Patrick a Danielle Haudecoeur / Divadlo Devítka Ostrava – Pustkovec, pátek 9. března Nebe na zemi / J. Voskovec + J. Werich / Divadelní soubor TYL Drahotuše, pátek 16. března Anna v ringu / Marc Camoletti / CHAOS — Klub přátel divadla Valašská Bystřice, pátek 23. března Manželské šarvátky / na motivy her M. Gavrana a N. Simona / Divadelní soubor Berani Těškovice, pátek 30. března Vražda sexem / Joan Shirley / Divadlo U Lípy o.s. Ostrava–Zábřeh, pátek 13. dubna Treperendy / Carlo Goldoni / Divadelní spolek Kotouč Štramberk, pátek 20. dubna Závěrečný večer — vyhodnocení přehlídky / ELVIS PRESLEY Revival Band. Sáhli jsme také do jiného kapsáře, 4. března byl hostem Borise Urbánka v rámci cyklu jazz U písařů Michal Žáček. Relax připravil ve čtvrtek 22. března v cyklu Hvězdy nad Moravským Betlémem koncert Karla Kahovce a Viktora Sodomy. Také jsme v Městské galerii otevřeli výstavu významnému štramberskému malíři Vojtěchu Petrášovi, a to ke 100. výročí narození.

Relax připravil na 26. dubna koncert Petra Spáleného, opět v cyklu Hvězdy nad Moravským Betlémem. Studentský soubor Divadla Pod Věží sehrál 27. dubna hru Jana Zindulky Noc pátá.

Přijďte mezi nás, neseďte doma a podpořte své město, protože kde jsou lidé, tam to žije.

„Až jednou v honbě za štěstím je opravdu najdete, podobně jako stařenka hledající brýle, zjistíte, že vám štěstí sedělo na nose."

G. B. Shaw

Koncert Michala Pavlíčka, 26. ledna 2012 (foto Jar. Michna)

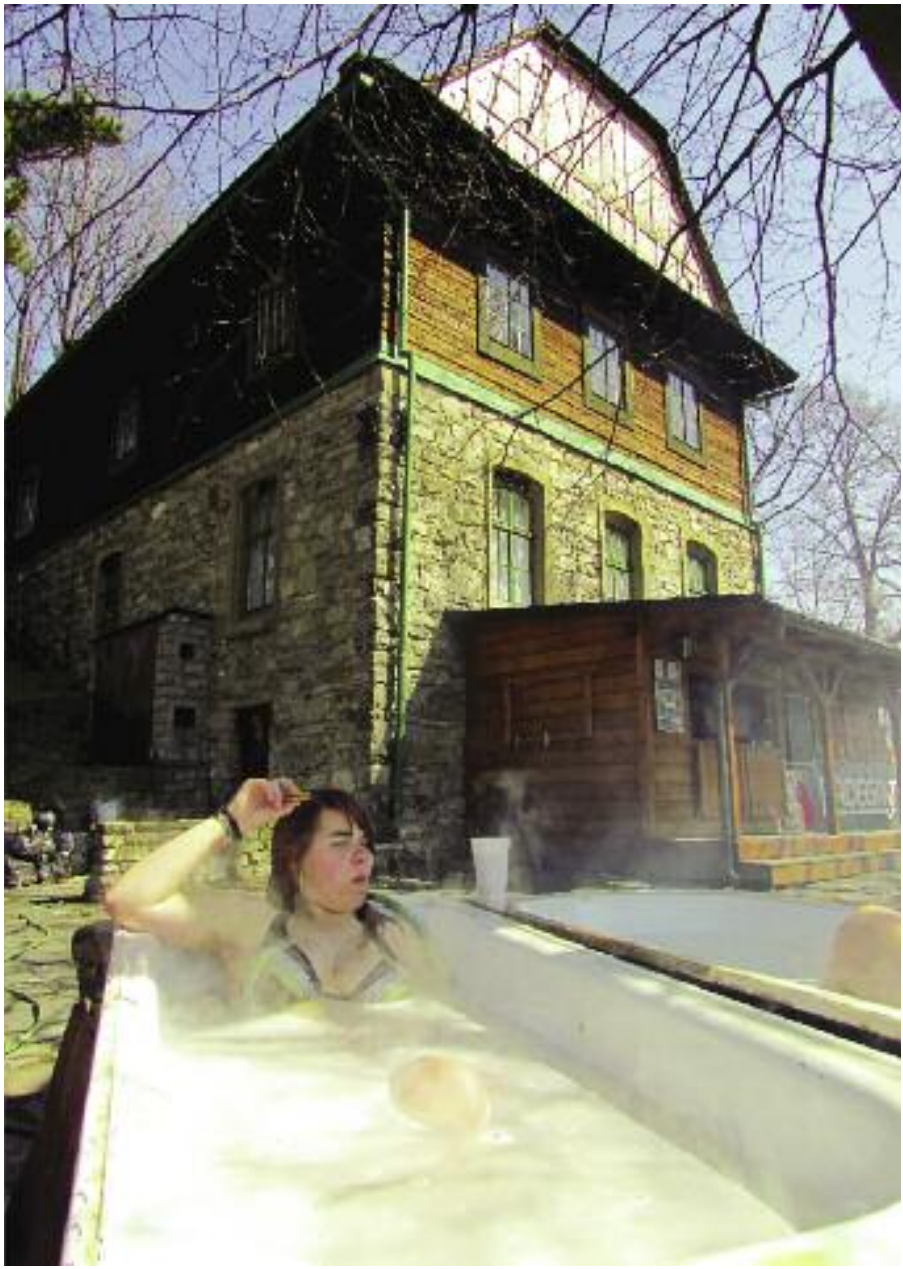
Radim Hladík a Blue Effect, 16. února 2012 (foto Jar. Michna)

Obecní bál, 17. února 2012 (foto Jar. Michna)

Slet čarodějnic a strašidel na Trúbě, 28. dubna 2012 (foto Valašské království s. r. o.)

Velikonoční hodování na Štramberské Trúbě aneb „Hradní koupačka“, 9. dubna 2012
(foto Valašské království s. r. o.)

STALO SE VE ŠTRAMBERKU 8. ČERVNA ROKU 1862

Karel Sýkora

Když jsem se jako student Pedagogické fakulty v Ostravě v polovině šedesátých let začal zabývat také organizovanou turistikou, pochopitelně jsem objevoval mnoho nových a souvisejících skutečností. Byl, je a bude to nekonečný proces, který potkává každého při činnostech profesních, zájmových nebo společenských. A já měl pro objevování od raného dětství skvělé základy v mnoha směrech.

Pocházím ze Staré Bělé. Oba břehy Odry, vesnice okolo Ondřejnice i Lubiny a vlastně celé široké okolí byly a jsou těmi místy, která stála a stojí za to, aby byla objevována znovu a znovu. Nejvíce jsem byl přitahován Radhoštěm, který se s celým hřebenem Beskyd rýsuje na jihovýchodu. A když jsem se zmíněnou turistikou stal známým, tak mi jeden můj blízký a starší soused vyprávěl o tom, jak „my sme chodivali na Radhošť na putě pěšky a v noci".

Toto povídání mě tak zaujalo, že desítky let na to myslím, 2× jsem sám v noci na Radhošť putoval, na vrchol jsem už vystoupal mnohokrát a objevoval nové skutečnosti.

Za ty „roky s Radhoštěm" jsem ale narazil i na mimořádnou událost. Byla to první Moravská národní slavnost na Radhošti 13. srpna 1862. Poprvé jsem o ní četl v **Kronice (1962)** pana učitele Petra Sýkory a pak později v knize PhDr. Jiřího Stibora **Stará Bělá (1272—1918).** Kratičký odstavec v obou těchto pracích a o účasti Starobělanů na této slavnosti mě přivedl k myšlence, že bychom si měli v roce 2012 vhodně připomenout její 150. výročí. Bezesporu to byla pro náš moravský, slezský, lašský, valašský potažmo český lid událost tak důležitá, že její význam ani nedoceňujeme.

Při pátrání v Archivu města Ostravy jsem prostudoval tři ročníky vůbec prvních novin, které byly v našich končinách psány českým jazykem. Byl to **OPAVSKÝ BESEDNÍK, zábavný a poučný týdeník pro lid moravský, vychází každý pátek z večera.** Číslo 1. vyšlo v březnu r. 1861. V záhlaví je přísloví *„Kdo se za řeč otců stydí, hoden potupy všech lidí"*. V čísle 11 ročníku II. ze dne 17. 6. 1862 je na poslední straně v rubrice Dopisy vytištěn příspěvek podepsaný V. V. Dovoluji si seznámit frenštátské i štramberské čtenáře s tímto příspěvkem a zároveň se obracím na kronikáře, kteří by snad mohli zjistit, kdo byl onen V. V. Zřejmě zanícený vlastenec, který nám zanechal toto svědectví o předcích a o události z léta před 150 roky.

Ze Štramberka (výlet Frenštátské jednoty na Kotouč)

Dne 8. června byla u nás veliká slavnost, při které štramberští obyvatelé své národní smýšlení skvěle najevo dali. Dnes z rána vznášela se nad horou Kotoučem velká trojbarevná národní korouhev a silné rány z moždířů dávaly znamení, že se něco obzvláštního díti bude. Mohu právem říci něco obzvláštního, neb od časů tatarských nesešlo se na Kotouči tolik lidu jako toho dne.

O 11 hodině před polednem vyšli štramberští obyvatelé blížícím se frenštátským naproti a po srdečném uvítání doprovázeli je do kostela k slavným službám božím, po kterých, když zatím mnoho údů Valašskomeziříčské besedy, pak valný počet národovců z Příbora a lidu z celého okolí se byl sešel. Frenštátská hudba před domem národumilovného pána přednosty městského národní hymnu hrála, načež celá společnost tisíc a několik set hlav počítající, v pěkném pořádku při hraní a bubnování na horu se ubírala. Při pohledu na ten krásný zástup zelenou horou se ubírající zářila všem tvář od radostného překvapení.

Na vrcholu hory přivítaly nás hlučné rány z moždířů a tisíceré „Sláva" ozvalo se po celé hoře z úst přítomných, dojatých velebnou modlitbou a překrásnou okolní krajinou.

Po krátkém odpočinku vystoupil náš vysoce ctěný a milovaný pan říšský rada Kostelnik, který svou přítomností výlet ten poctil a mluvil ke shromážděným dojemnou a ráznou řečí, děkujíc Bohu a panovníku za vzkříšení a zvelebení naší národnosti. Po něm řečník velebný pan N…… ukazujíc, co náš utlačovaný národ již vytrpěl a co posud od vzteklých závistivců svých trpí a jaké zásluhy si dobývají ti, kteří se ho ujímají a mu i jeho právům pomáhají. Na to se provolala hlučná „Sláva" p. Kostelnikovi a celé pravici v říšské radě. Potom bylo přečteno přátelské pozdravení 50 údů Mezřičské besedy, kterým se navzájem sláva provolala. Pak se deklamovalo, zpívalo a pod zeleným tančilo. Též na zotavení a posilu těla se nezapomnělo a dobrý červený český nápoj pěnil se v mnoha stech sklenic. Teprve o osmé hodině, když se slunce s námi rozloučilo, loučili jsme se i my jeden s druhým, přičemž se mnohonásobné „Sláva Slovanům!, S Bohem!, Na shledanou!" ze všech stran ozývalo. Při zvucích písně „Hej Slované" kráčeli jsme dolů a rozloučili se ve Štramberku s tamějšími obyvateli, jimž zde za jejich hostinnost srdečné díky vzdáváme. V. V."

Při pročítání onoho dopisu je možné připomenout význam Říjnového diplomu ze dne 20. 10. 1860, který přiznal zákonodárnou moc zemským sněmům. Zároveň dopis pana V. V. vyvolává řadu otázek. Např. kterému současnému *„vysoce ctěnému a milovanému poslanci"* českého nebo evropského parlamentu bychom byli schopni provolávat slávu za jeho vystoupení, když by *„mluvil ke shromážděným dojemnou a ráznou řeč, děkujíc panovníkovi"?* Našel by se dnes nějaký *„velebný pán …, aby poděkoval za zásluhy těm, kteří národu… i jeho právům pomáhají"?* A byli bychom dnes schopni podobné setkání vůbec svolat?

V Opavském besedníku z roku 1861—1863 četl, vybral, opsal a čtenářům Zpravodaje města Štramberka zaslal Karel Sýkora z Ostravy–Proskovic.

Památný Kotouč na vedutě města z r. 1866 (detail)

Vojtěch Petráš

1912—2012

100. výročí narození

VOJTĚCH PETRÁŠ 1912 — 2012

Ohlédnutí za výstavou k 100. výročí narození

Vojtěch Petráš 1912—2012, vernisáž, 11. března 2012, foto Tomáš Münster

Vojtěch Petráš 1912—2012, vernisáž, 11. března 2012, foto Tomáš Münster

Vojtěch Petráš 1912 — 2012, vernisáž, 11. března 2012, foto Tomáš Münster

Vojtěch Petráš 1912 — 2012, vernisáž, 11. března 2012, foto Tomáš Münster

Pohled na Trúbu, Jaroňkova ulička, kolorovaná kresba

Trúba ze Zauličí (klempíř Janek), ca 1955, akvarel

Dřevěnice pod Kresty, 1974, kolorovaná kresba

Jaroňkova ulička, 1948, kolorovaná kresba

Dřevěnice za kapličkou (U Jarky Holubové), tempera

Cestou k roubence — „Matyskum“, 1974, kolorovaná kresba

Cesta k Trúbě, ca 1950, akvarel

Burgetova chalupa, 1950, akvarel

PEDAGOG A VÝTVARNÍK VOJTĚCH PETRÁŠ

Aleš Durčák (na základě vzpomínek VP)

Vojtěch Petráš se narodil 18. ledna 1912 ve Štramberku, jako druhý syn dělníka lomu Kotouč. Rodiče vlastnili malý dřevěný domek na Skalce čp. 143.

Za první světové války se Vojtěchův otec čtyři roky trmácel na frontách a koncem září 1918 zemřel po převozu v chebském vojenském lazaretu. Matka se třemi malými dětmi (dva synové a dcera) zůstala odkázána na malý důchod válečné vdovy. Přesto se odvážila poslat oba syny studovat na Státním reálném gymnáziu v Příboře. Starší bratr Ladislav se učil výborně, avšak v polovině kvinty byl postižen španělskou chřipkou, skončil se studiem, doma zvolna ochrnoval a po dvaceti letech živoření zemřel.

Vojtěch pokračoval ve studiu.

V roce 1931 maturoval po osmi letech středoškolského studia. Na vysvědčení dospělosti měl všech šestnáct známek ,,velmi dobře".

Z nouze přijal jeden školní rok zaměstnání na tehdejší Podkarpatské Rusi jako výpomocný učitel na dvojtřídní obecné škole s jazykem slovenským. V Mukačevě na učitelském ústavu vykonal doplňovací maturitu.

Další dva roky působil na Státní ľudové dvojtřídní škole v Horní Tižině v žilinském okrese.

Po dvou letech vojenské presenční služby učil opět dva roky v Tižině, z toho druhým rokem jako správce školy. Tehdy vykonal na učitelském ústavu ve Slezské Ostravě zkoušku způsobilosti vyučovat na měšťanské škole (III. skupina předmětů: kreslení, psaní, deskriptivní geometrie a matematika).

Obecná škola Štramberk, 1920

Vojtěch Petráš, 1934

Základní škola Štramberk, 1955

Konkursem byl přijat na Obecnou školu v Chlumu u Hlinska v Čechách, okr. Chrudim. Tam jej zastihla mobilizace (od 23. září do 16. října 1938) a odtržení rodného Štramberka do ,,Sudetenlandu".

V roce 1939 přešel na Měšťanskou školu v Trhové Kamenici.

Počátkem roku 1940 se oženil s Emilií Ondráčkovou, dcerou drobného zemědělce.

Od podzimu 1941 do konce druhé světové války působil na Hlavní škole dívčí a na Hlavní škole chlapecké v Hlinsku v Čechách.

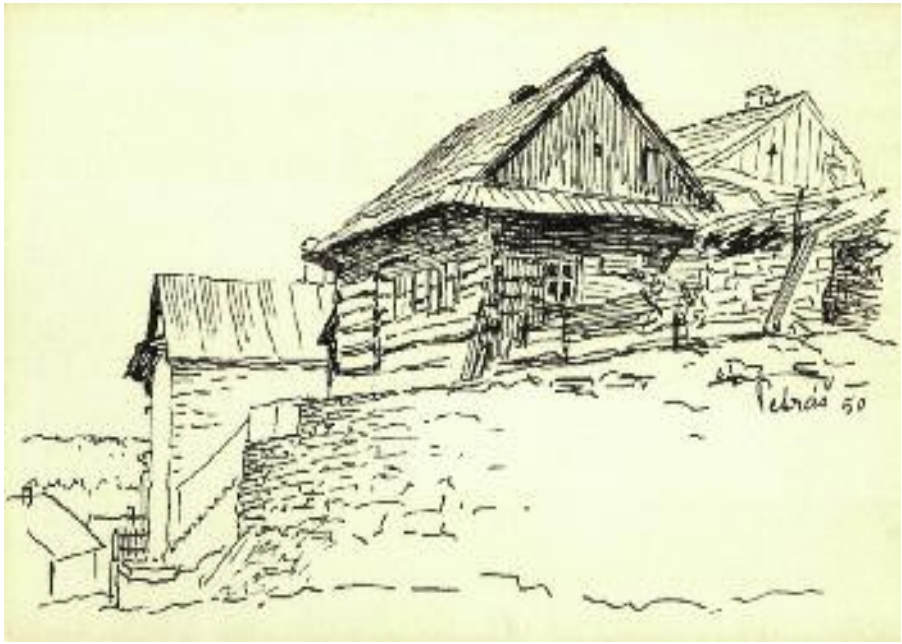
Do Štramberka se vrátil v říjnu 1945, už nikoliv do ,,Sudet", ale opět na Moravu vyučovat na měšťanské škole.

Od příchodu do rodného města byl až do důchodu mimořádně zaměstnáván a přetěžován ve škole i mimoškolní činností.

Postupně vedl žákovské zájmové kroužky: letecko–modelářský, pěvecký, výtvarný a astronomický. Založil maňáskové divadlo, zhotovoval loutky a rekvizity, žáci hráli divadlo pro děti v základní i v mateřské škole.

V letech 1950—57 měl na starosti komisi pro výstavbu města Štramberka.

Funkce předsedy Stavební komise se koncem roku 1950 rozšířila titulem ,,Tajemník krajské reservační komise se sídlem ve Štramberku". Šlo hlavně o Městskou rezervaci lidové architektury našeho města. To znamenalo permanentní starosti a ustavičnou dřinu, shánění stavebních materiálů od Opavy až po Bardějov. Založil proto tesařskou huť. Podařilo se rekonstruovat 4 chalupy, opravit 24 domů, přikrýt je novými střechami, spravit střechu a ochoz Trúby, obnovit střechu a lucernu Staré věže (zvonice), opravit některé části hradeb a obnovit koryto.

V r. 1959 se Vojtěch Petráš autorsky prosadil v publikaci 600 let města Štramberka. Toto jubileum uvítali občané v obnovené budově, postaru nazývané ,,jatky". Podařilo se sehnat z Opavy trámy na nový krov, sehnat další řezivo, včas opravit korunu zdiva a obnovit střechu a interiér. Dnes slouží památka po štramberských řeznících jako IC a Městská galerie.

Po tomto díle přestoupil Vojtěch Petráš do Jedenáctileté střední školy v Příboře. Tam vyučoval čtyři roky deskriptivní geometrii, po jednom roce matematiku, astronomii a technické kreslení.

Od r. 1960 do r. 1972 se opět objevil ve štramberských učebnách, z toho pět let ve funkci ředitele Základní školy ve Štramberku. A to stále při plném vytížení mimoškolní činností: navrhování a malování kulis (Štramberské divadelní úterky, dětská divadla zdejší Základní školy, grafické práce pro štramberskou radnici, výzdoba Sokolky a jiné).

Před Vánocemi 1972 se Vojtěch Petráš odstěhoval do družstevního bytu v Kopřivnici, kde po smrti své manželky (1986) nadále sídlil, ale velmi často navštěvoval své rodiště. Až do konce svého života zůstal aktivním členem redakční rady Zpravodaje města Štramberka.

Ve volném čase maloval, především krajinná a přírodní témata se štramberskými motivy. Přestože byl v této oblasti samoukem, jeho výtvarné dílo nese pečeť originality, původnosti a osobního stylu. Má umělecký přesah a je navíc svědectvím o autentické podobě města v konkrétním čase.

Nevyhýbal se ani duchovní tématice.

V roce 1995 vytvořil obraz Štramberské Madony pro farní kostel sv. Jana Nepomuckého.

V červenci 2000 dokončil svou nejrozměrnější malířskou práci (ca 3 × 2 m), objednanou Důstojným pánem Mgr. Petrem Bohačíkem. Nový oltářní obraz Nanebevzetí Panny Marie byl namalován pro farní kostel ve Větřkovicích u Vítkova v jubilejním roce 100 let od zřízení samostatné Větřkovické farnosti. Vojtěchu Petráši bylo tehdy 88 let.

V roce 1952 vytvořil obraz patrona kamenářů, sv. Jana Křtitele, do bývalé kaple křížové cesty nad hřbitovem, která však byla při rozšiřování lomu v roce 1967 zbourána. Obraz (ca 1,3 × 1,7 m) nalezl uplatnění až v obnovené kamenářské kapličce v roce 2005, kde byl zasazen do niky vysekané ve skalní stěně v prostoru štramberské Botanické zahrady. Dne 23. června 2005, u příležitosti obnovené svatojánské slavnosti, obraz požehnal Otec Mons. František Václav Lobkowicz, biskup ostravsko–opavský.

Vojtěch Petráš skonal 2. prosince 2007.

Odešel skromný umělec, v němž Štramberk ztratil jednoho ze svých nejvýznamnějších propagátorů a ctitelů.

Vojtěch Petráš

Rodný dům Vojtěcha Petráše na Skalce čp. 143

Slova Vojtěcha Petráše, jimiž zahájil svou výstavu 29. ledna 1999 v Muzeu Zdeňka Buriana

Milí Štramberáci,

loni na podzim jsem se dozvěděl, že začátkem roku 1999 budu mít výstavu v budově Muzea Zdeňka Buriana. Trochu jsem se toho lekl. Co tam vystavím? Postupně jsem si uvědomoval, že tam nemusí být samé nástěnné obrazy a že mohu ve vitrínách ukázat též štramberskou květenu, některé portréty a pohlednice.

Kolik malířů se ve Štramberku vystřídalo, kolik se jich vracelo, aby zobrazovali panorama, ulice a zákoutí našeho malebného města! Podléhali kouzlu genia loci a museli malovat.

Před dvěma tisíci lety prohlásil římský filosof: „Je nesnadné nepsat satiru.“ Zní to jako paradox, jako protismyslové tvrzení, které odporuje zdravému rozumu. Tuto okřídlenou větu použiji a napodobím jako parafrázi.

Jako vojín jsem u Krnova na pokraji lesa četl na kamenném pylonu citát švýcarského pedagoga Pavla Diesterwega: *„Kdyby měšťáci věděli, co to je, prožít dětství v lese!“* Moje parafráze zní: *„Kdyby měšťáci věděli, co znamená prožít dětství ve Štramberku a dokonce na Skalce.“*

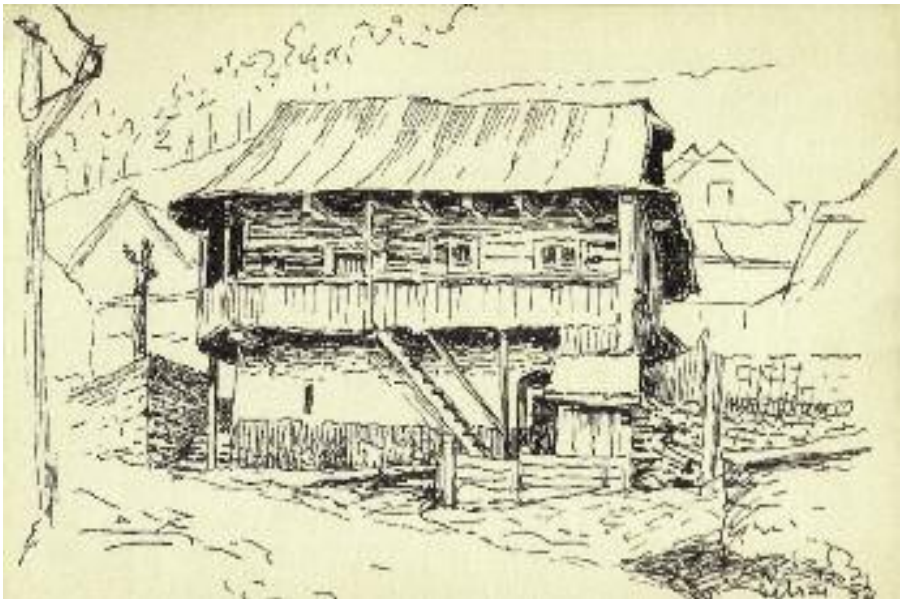
Z vlastní zkušenosti, na vlastní duši jsem poznal a procítil totéž, co všichni rodáci, které osud odvál a přesadil jinam: neutišitelný stesk po rodném městě. Tesknice lze ztlumit, zklidnit, když si v novém domově zavěsíme na stěnu, třeba i malý, obrázek s motivem památného Štramberka.

Jedna naše rodačka, která se provdala do Studénky, řekla:

„Když se zahledím k jihu a uvidím v dálce Štramberskou Trúbu jako malou ořezanou tužku, je mi sladkobolno a příjemně na duši.“

Děkuji za pozornost mým obrázkům. Doufám, že potěší zdejší spoluobčany i tím, že jim připomenou i některá, dnes již zmizelá zákoutí.

Přeji vám šťastný, blažený život.

Po celý život jsem kreslil a maloval buďto pro sebe nebo na objednávku, nikdy pro výstavy.
Vojtěch Petráš

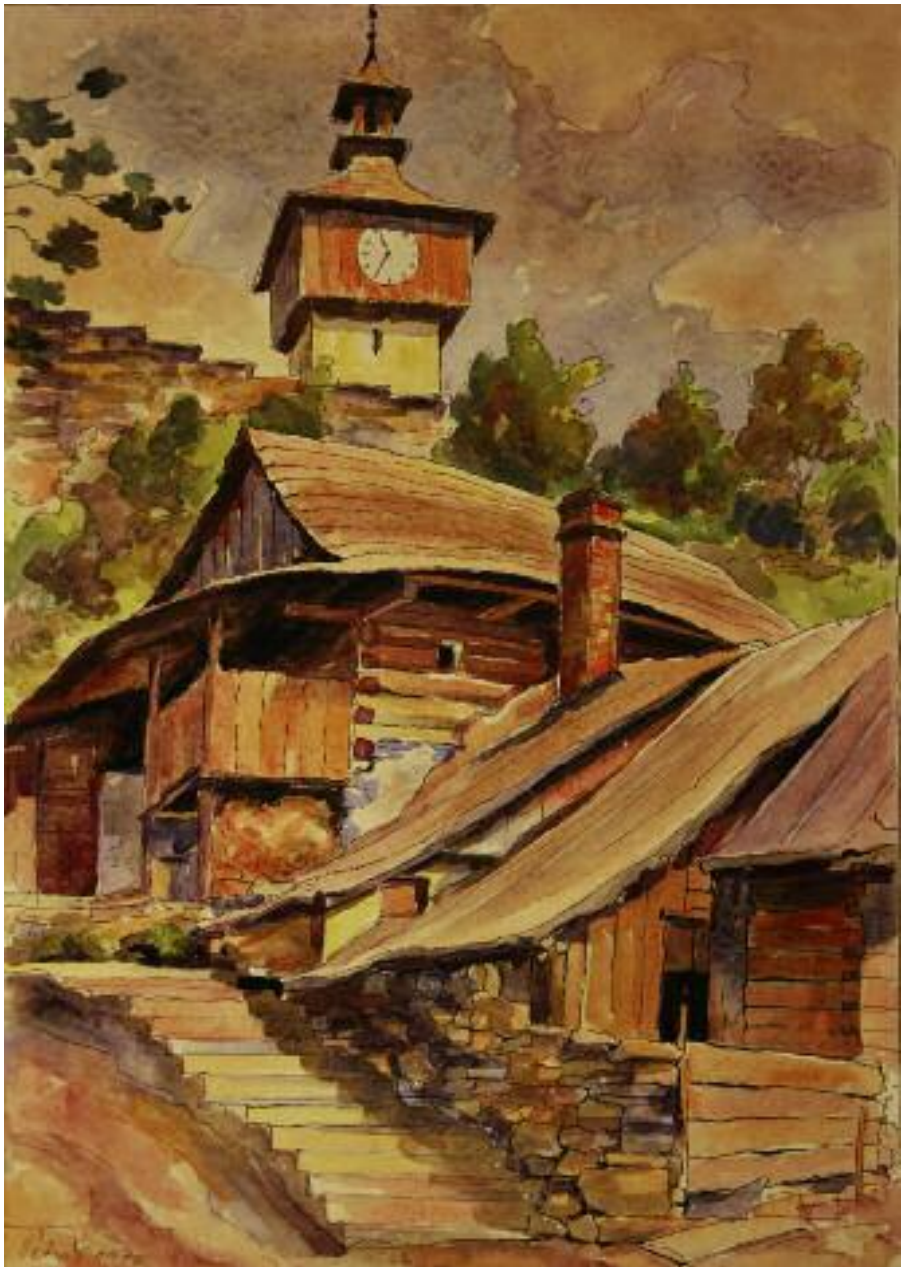
Nemračit se, nekazit dobrou náladu. Nezávidět a neškaredit se. Nelitovat své minulosti. Netrápit se tím. Neustále objevovat zázraky života. Řídit se dobrými zásadami.

Vojtěch Petráš

Názvy poloh čili tratí, 1954, kolorovaná kresba, Kronika města

Vojtěch Petráš
Veža z Horní Bašty, 1970, kolorovaná kresba

